

ECOLOGICA

UDC:502.7

ISSN 0354 - 3285

No - 98 • Beograd, 2020. • Godina XXVII

Samo u pretplati

Izdavač:

**Naučno-stručno Društvo za zaštitu
životne sredine Srbije "ECOLOGICA"**

ECOLOGICA

Научно-стручно друштво за заштиту животне средине Србије; Београдска Банкарска Академија, Београд; АЛФА БК Универзитет, Београд; Институт за мултидисциплинарна истраживања, Београд; Институт за општу и физичку хемију, Београд; Универзитет „Унион - Никола Тесла“, Факултет за инжењерски менаџмент, Београд; Bulgarian National Union of Scientists - Ruse, Bulgaria; University of Ruse "Angel Kanchev", Bulgaria; Bulgarian National Society of Agricultural Engineers "Engineering and Research for Agriculture", Bulgaria; (B.EN.A.) Balkan Environmental Association

Под покровитељством

Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
Министарства заштите животне средине Републике Србије

Организују Међународни научни скуп

ЧЕТВРТА ИНДУСТРИЈСКА РЕВОЛУЦИЈА – ЗНАЧАЈ ЗА РАЗВОЈ ЗЕЛЕНЕ ЕКОНОМИЈЕ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Београд, 16-18. септембра 2020. године,

У просторијама Београдске банкарске Академије, Београд, Ул. Змај Јовина 12

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ

1. Значај 4. Индустијске револуције за развој Зелене економије
2. Циркуларна економија и чување екоресурса
3. Дигитализација економије
4. Значај нових информационих технологија у формирању модела одрживог еколошко-економског развоја
5. Допринос Зелене економије развоју екотуризма и органској производњи
6. Примена дрона у мониторингу животне средине и стању екосистема
7. Просторно планирање помоћу беспилотних летелица
8. Нове методе конверзије и складиштења енергије
9. Internet of things (IoT) и обавештавање становништва о метеоусловима
10. Интернет (Internet of things – IoT) и мониторинг квалитета ваздуха
11. Значај IoT за рано упозоравање становништва о природним катастрофама и мерама заштите
12. Биотехнолошки инжењеринг и заштита животне средине
13. Значај биотехнологије у пољопривреди
14. Дистрибуција хране дронама у условима природних катастрофа
15. Примена дрона у пољопривреди
16. Нанотехнологије и нови материјали у заштити животне средине и здравља човека
17. Примена 3Д принтера у производњи хране
18. Значај технолошких иновација у развоју паметних градова (Smart City)
19. Улога роботике у индустријској производњи и медицини
20. Правна регулатива у области заштите иновација
21. Извештавање о плановима и резултатима у области заштите животне средине
22. Финансирање пројеката заштите животне средине и људског здравља у време епидемије

ВАЖНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ДАТУМИ

Радови за научни скуп могу бити саопштени на српском или енглеском језику. Пријаве учешћа и апстракте на српском и енглеском језику са кључним речима (обима једна страна укупно, А4 формата фонт 12 pt) примамо **до 20. августа 2020. на Е-mail: ecologica.drustvo@gmail.com**. Апстракти ће бити штампани у Зборнику апстраката, а рецензирани радови у часопису "ECOLOGICA" (M51). Радове до 8 страна А4 формата, фонт 12, доставити електронском поштом. Котизација износи 12.000 дин. Информације на тел. (+38111) 3244 248.

ECOLOGICA

Osnivač i izdavač

NAUČNO-STRUČNO DRUŠTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE SRBIJE - ECOLOGICA

Publisher

SCIENTIFIC PROFESSIONAL SOCIETY FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION OF SERBIA - ECOLOGICA

Za izdavača: Emeritus prof. dr Larisa Jovanović, Predsednik Društva ECOLOGICA

Suizdavač Institut opšte i fizičke hemije / Co-publisher Institute of General and Physical Chemistry

Glavni urednik / Editor in chief: Emeritus prof. dr Larisa Jovanović

Odgovorni urednici / Associate editors

Prof. dr Vidojko Jović, redovni član SANU, Rudarsko-geološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Slavko Mentus, redovni član SANU, Fakultet za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Dragan Veselinović, Fakultet za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Vladan Joldžić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Međunarodni uređivački odbor / International Editorial board

Prof. dr Vadim Ermakov, GEOHI RAS, Moscow, RF
Prof. dr Sergej Ostroumov, MSU "Lomonosov", RF
Prof. dr Vyacheslav Zaitsev, Astrakhan University, RF
Prof. dr Vladimir Safonov, GEOHI RAS, Moscow, RF
Prof. dr Alexandr Syso, Institute of Soil Science and Agrochemistry, RAS, Novosibirsk, RF
Prof. dr Elena Ponomarenko, Faculty of Political Economy, Peoples Friendship University, Moscow, RF
Prof. dr Jaume Bech Borrás, Barcelona, Spain
Prof. dr Srdjan Redzepagic, Univ. Sophia Antipolis, France
Prof. dr Bekmamat Djenbaev, Institute of Biology and Pedology, Bishkek, Kirgizstan
Prof. dr Mihail Panin, Astana, Kazahstan
Prof. dr Neven Duić, University of Zagreb, Croatia
Prof. dr Igor Stubelj, Univ. of Primorska, Koper, Slovenia
Prof. dr Petar Hristov, Free University Varna, Bulgaria
Prof. dr Anna Nedyalkova, Free University Varna, Bulgaria
Prof. dr habil Galya Gercheva, Free Univ. Varna, Bulgaria
Assoc. prof. dr Anelia Nenova, Free Univ. Varna, Bulgaria
Prof. dr Velizara Pencheva, University of Ruse, Bulgaria
Prof. dr Hristo Beloev, University of Ruse, Bulgaria
Prof. dr Atanas Atanasov, University of Ruse, Bulgaria
Assoc. prof. dr Margarita Filipova, Univ. Ruse, Bulgaria
Dr Franz Brandstätter, Naturhistorisches Museum, Wien, Austria
MSc Isabel Airas, Climate-KIC, Germany
Dr Agni Vlavianos-Arvanitis, Biopolitics, Athens, Greece
Dr Svetlana Jovanović, Tulsa University, OK, USA
Prof. dr Valentin Vladut, Bucharest, Romania
Prof. dr Sorin Bungescu, Timisoara, Romania
Prof. dr Nataša Markovska, ICEIM-MANU, North Macedonia
Prof. dr Nedim Suljić, University of Tuzla, BiH

Uređivački odbor / Editorial board

Emeritus profesor dr Hasan Hanić, BBA, Beograd
Emeritus prof. dr Života Radosavljević, Univerzitet UNT
Prof. dr Jozefina Beke Trivunac, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Miljana Barjaktarović, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Boško Jovanović, Matematički fakultet BU, Beograd
Dr Dragica Stanković, Institut za multidiscipl. ist., Beograd
Dr Stevan Blagojević, IOFH, Beograd
Prof. dr Vladimir Tomašević, FIM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Nebojša Denić, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Olja Munitlak Ivanović, PMF, Novi Sad
Dr Jovan Zubović, Institut ekonomskih nauka, Beograd
Dr Ivan Stošić, Institut ekonomskih nauka, Beograd
Prof. dr Dejan Filipović, Geografski fakultet, BU, Beograd
Prof. dr Vesela Radović, Institut za multidiscipl. ist., Beograd
Prof. dr Milan Radosavljević, FPSP, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Ljubinko Jovanović, Univ. EDUKONS, S. Kamenica
Prof. dr Maja Anđelković, FSOM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Đorđe Jovanović, FIM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Dragan Jovašević, Pravni fakultet, Niš
Prof. dr Antonije Onjia, TMF BU, Beograd
Prof. dr Jasmina Madžgalj, Gradska Uprava, Beograd
Prof. dr Zoran Čajka, FEFA, Univ. Metropolitan, Beograd
Doc. dr Mario Lukinović, Pravni fakultet Univerziteta Union
Doc. dr Dragan Živković, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Aleksandar Prnjat, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Višeslav Hadži-Tanović, Akademija SKAIN, Beograd
Prof. dr Vera Petrović, VIŠER, Beograd
Dr Ivan Pavlović, Naučni institut za veterinarstvo, Beograd
Dr Dušan Stojadinović, Institut "Jaroslav Černi", Beograd

Izdavački savet / Publisher board

Prof. dr Dejan Erić, Beogradska Bankarska Akademija
Milorad Panjević, Alfa Bk Univerzitet, Beograd
Prof. dr Aleksandar Andrejević, Univ. Edukons, S. Kamenica
Danica B. Karić, docent, Alfa BK Univerzitet, Beograd
Marko Babović, JP Elektroprivreda Srbije, Beograd
Milutin Ignjatović, gen. direktor, CIP, Beograd

Slika na korice: Botanička bašta, MGU „Lomonosov“
Prevodilac: Prof. dr Zoran Čajka

Štampanje časopisa pomažu

MINISTARSTVO PROSVETE, NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE

INŽENJERSKA KOMORA SRBIJE

Adresa: ECOLOGICA, Beograd, Kneza Miloša 7a, tel/fax (011) 32 44 248; e-mail: ecologica.drustvo@gmail.com,
www.ecologica.org.rs; Tekući račun: 200 – 2718500101033 – 84, Banka Poštanska štedionica, PIB 101600071
Štampa: Akademska izdanja, doo, Zemun

SADRŽAJ – CONTENT

<i>Rauf V. Galiulin, Roza A. Galiulina, Vladimir N. Bashkin</i>	
Remediation of mechanically disturbed soils in the Taz peninsula (Russia)	163
<i>Ivana Dragičević, Jelena Pavličević, Bojana Ikonić, Oskar Bera, Predrag Kojić, Jelena Lubura, Vladan Mičić</i>	
Mašinski sistemi za ograničavanje produkcije otpadnih materija	169
<i>Zoran Velikić, Dragan Veselinović</i>	
Rastvaranje difenilamina u magnetno obrađenoj vodi	175
<i>Dragan Mihajlović, Violeta Jovanović, Dragica Stojanović</i>	
Doprinos obnovljivih izvora energije razvoju zelene ekonomije i održive industrije	180
<i>Milovan Vuković, Nada Štrbac, Snežana Urošević, Aleksandra Vuković</i>	
Razvoj koncepta cirkularne ekonomije u skladu s principima održivog razvoja	187
<i>Bratislav Pešić</i>	
Analiza organske stočarske i biljne proizvodnje u Srbiji	195
<i>Svetlana Roljević Nikolić</i>	
Biopesticides as ecofriendly approach for pest control in organic farming	203
<i>Aleksandra Vuković, Dejan Riznić, Milovan Vuković</i>	
Cirkularna ekonomija u funkciji regeneracije prirodnih ekosistema	209
<i>Milan Janković, Nikolaj Ivannikov, Larisa Jovanović, Aleksandra Gajdobranski</i>	
Doprinos zelene ekonomije razvoju ekoturizma i organskoj proizvodnji	217
<i>Snežana Štetić, Igor Trišić</i>	
Prirodni resursi za razvoj ekoturizma Specijalnog rezervata prirode „Obedska bara“	224
<i>Maja Mladenović, Radica Bojičić</i>	
Razvoj ekoturizma u opštini Štrpce – mogućnosti i perspektive	232
<i>Milan Janković, Larisa Jovanović, Nevena Krasulja</i>	
Značaj informacionih tehnologija u formiranju modela održivog razvoja	240
<i>Branko Marković, Dragan Milošević, Dejan Ilić</i>	
Značaj primene veštačke inteligencije i farmaceutskih robota za smanjenje rizika po ljude i životnu sredinu	247
<i>Ivana Ilić, Dejan Ilić, Maja Anđelković</i>	
Primena DEA metode u određivanju efikasnosti robotike u industrijskoj proizvodnji	254
<i>Aleksandra Gajdobranski, Vera Krmpot, Milan Janković</i>	
Uticaj klimatskih promena na eko-troškove proizvodnje zelenog goriva	260
<i>Milena Pavić, Žarko Pavić, Svetlana Roljević-Nikolić, Nikola Ćurčić</i>	
Značaj aerozagađenja u multifaktorijalnom modelu alergijskog rinitisa	266
<i>Mila Kotur, Vesela Radović</i>	
Važnost autonomnih automobila i održivog transporta u razvoju „pametnog grada“	273
<i>Života Stefanović, Violeta Šiljak, Aleksandra Perović, Dejan Đurović, Marko Isaković, Saša Vajić</i>	
Nanotehnologija u sportu	281
<i>Pavle Radanov</i>	
Informisanost stanovnika grada Pančeva o korona virusu - izazivaču teškog akutnog respiratornog sindroma i merama zdravstvene zaštite	288

<i>Ana Čučulović, Jelena Stanojković, Rodoljub Čučulović, Saša Nestorović, Nenad Radaković, Dragan Veselinović</i>	
Raspodela masenih koncentracija kalijuma, radijuma i torijuma u zemljištu rejonu Dobra i Donji Milanovac, NP Đerdap	293
<i>Aleksandar M. Damnjanović, Marijana Aleksić, Miro Sokić, Jasmina Popov Ločke</i>	
Ekološki porezi u funkciji zaštite životne sredine Republike Srbije	299
<i>Violeta Jovanović, Jane Paunković, Nebojša Marjanović</i>	
Analiza stavova građana o ekološkoj bezbednosti na teritoriji lokalne samouprave Boljevac	306
<i>Vladan Stanković</i>	
Značaj institucija Evropske unije u suzbijanju ekološkog kriminala	312
<i>Горан Дашић, Јасмина Попов-Лоцке, Ружица Ђервида, Адриана Радосавац</i>	
Заштита животне средине у Индустији 4.0 – потенцијал корпоративне друштвене одговорности	319
<i>Svetlana Marković, Olgica Milošević, Stefan Ditrih</i>	
Institucionalni odgovor na vanredne situacije u Republici Srbiji	325
<i>Jovana Radoičić, Ljiljana Arsić</i>	
Cirkularna ekonomija putokaz ka zelenim radnim mestima	332
<i>Milosav Miličković, Aleksandar M. Damnjanović, Aleksandar Matić, Miroslav Jevremović</i>	
Investicioni ciljevi u sistemu zaštite životne sredine u Republici Srbiji	339
<i>Slobodan Cvetanović, Dragan Turanjanin, Slavica Mandić</i>	
Theoretical explanations for the interdependence of economic growth and environmental quality	345
Uputstvo za pripremu rada	162
Instructions for the preparation of the papers	194

**Napomena: Autori snose punu odgovornost za originalnost i sadržaj svojih radova.
Radovi objavljeni u časopisu ECOLOGICA proveravaju se na plagijarizam**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

502.7

ECOLOGICA / glavni urednik Larisa Jovanović, God. 1, broj 1 (1994) – Beograd
(Kneza Miloša 7a): Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije –
Ecologica, 1994 – (Zemun : Akademska izdanja) - 28 cm

Tromesečno

ISSN 0354 – 3285 = Ecologica

COBISS.SR – ID 80263175

**Posebnu zahvalnost Upravni odbor Naučno-stručnog društva «Ecologica» izražava
Savezu inženjera i tehničara Srbije, organima, rukovodstvu i Stručnoj službi za pomoć
u realizaciji Programa rada Društva «Ecologica»**

Uputstvo za pripremu rada

MILAN JOVANOVIĆ,
OLENA FILIPOVA

Adrese institucija gde su zaposleni autori, adrese elektronske pošte (e-mail) svih autora

UVOD

Original rukopisa treba da bude odštampan na belom papiru formata A4 (210 x 297 mm). Rukopis je ograničen na maksimalno 8-10 stranica A4 formata, font 10 Arial, uključujući slike, tabele, reference i drugo.

Na stranicama rukopisa margine treba da budu: gornja i donja 3 cm, leva i desna 2.2 cm. Na sredini prve stranice rukopisa napisati naslov rada slovima veličine 14 (Arial bold). Ispod naslova ispisati slovima veličine 11 imena autora (italik) i nazive institucija (normal).

Rad kucati sa proredom 1 (single), font 10, tip slova Arial (kao u Uputstvu).

Podnaslove pisati velikim slovima, font 10, tip slova Arial

1. MATERIJALI I METODE

U ovom delu se navodi opis uzoraka koji su uzeti na analizu sa naznakom lokaliteta. Neophodno je navesti oznake opreme, kao i tehnike i metode kojima su obavljene analize. U slučaju originalnih metoda autora treba priložiti opis metoda i opreme.

2. REZULTATI

Tabele, slike, grafikoni i dr. mogu da budu u jednoj ili dve kolone. Iznad tabele treba da stoji naziv, npr.

Tabela 1 - Rezultati eksperimentalnih merenja

Ispod ilustracije treba da stoji objašnjenje, npr.: *Slika 1 - Rezultati simulacije procesa*

Numeraciju jednačina uraditi u malim zagradama. Pozivanje na jednačine u tekstu vrši se pomoću malih (okruglih) zagrada:

$$\overline{R}_u = L_4 + L_3 F_x \left(\frac{\overline{U}_{pm} - \overline{U}_{gm}}{\overline{U}_{pm}^2} \right) \quad (1)$$

3. DISKUSIJA

U ovom delu se vrši upoređenje rezultata sa podacima iz radova navedenih u odeljku Literatura.

ZAKLJUČAK

Kompletan rad sadrži: tekst, tabele, ilustracije (crteže, fotografije i sl.) i podatke o autorima. Rad pripremljen u Wordu dostaviti na CD-u ili poslati elektronskom poštom na mail adresu: **ecologica.drustvo@gmail.com**.

Rad se dostavlja u dva primerka na srpskom ili engleskom jeziku. Svi radovi podležu recenziji, a za originalnost, kvalitet i verodostojnost rezultata odgovorni su isključivo autori.

Pregledni radovi, kao i radovi iz ekonomije, prava, turizma i dr. mogu imati drugačije podnaslove (opisnog karaktera).

Zahvalnica

Navodi se naziv i broj projekta preko kojeg su finansirana istraživanja prikazana u radu.

LITERATURA

Literatura (skorijeg datuma: 2010. i nadalje) se u tekstu navodi u uglastim zagradama. Reference u spisku literature se numerišu po redosledu (prvog) navođenja u tekstu rada.

[1] Popović, S., Zaštita vazduha, Naučna knjiga, Beograd, 2009, 403 str.

[2] Williams G., Chem. Phys., 65, 19-35 pp. 2012.

IZVOD

Na kraju rada treba dati kratke sadržaje na srpskom i engleskom jeziku sa ključnim rečima i naslovom rada na engleskom jeziku.

Ključne reči: zaštita vazduha, koncentracija, filteri, održivi razvoj.

ABSTRACT

NASLOV RADA NA ENGLISKOM JEZIKU

Prevesti izvod sa srpskog na engleski, kao i ključne reči.

Key words: air protection, concentration, filters, sustainable development.